

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

הוראות

- א. משך הבחינה: שעתיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – עיון בתורה (בראשית, דברים)	–	(16x3)	–	48 נקודות
פרק שני – עיון בנביאים ראשונים	–	(9x4)	–	36 נקודות
פרק שלישי – בקיאות בספרים יהושע, שופטים,				
שמואל א	–	(16x1)	–	16 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.
- ד. הוראות מיוחדות: בפרק השני יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – עיון בתורה (בראשית, דברים) (48 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. בראשית כ"א, כ"ב-ל"ג

- א. "ויאמר אבימלך... אל אברהם לאמר אלקים עמך בכל אשר אתה עשה" (פסוק כ"ב).
 על פי רש"י, כיצד ידע אבימלך שאלוקים עם אברהם? כתבו שתי תשובות. (6 נקודות)
- ב. "כי חפרתי את הבאר הזאת" (פסוק ל').
 על פי רש"י, מה הייתה ההוכחה שאברהם הוא שחפר את הבאר? (4 נקודות)
- ג. "ויטע אשל... ויקרא שם בשם ה'" (פסוק ל"ג).
 (1) מהו "אשל"? כתבו פירוש אחד שמוכח בדברי רש"י.
 (2) רש"י: "על ידי אותו אשל נקרא שמו של הקדוש ברוך הוא אלו-ה לכל העולם".
 על פי רש"י, הסבירו כיצד התפרסם שמו של הקב"ה באמצעות האשל.
 (6 נקודות)

2. בראשית כ"ד, כ"ב-ל"ב

- א. עיינו בפסוק כ"ב.
 על פי רש"י, כתבו שני דברים הנרמזים לעם ישראל בפסוק. ציינו אילו מילים בפסוק רומזות על כל אחד מן הדברים שכתבתם. (6 נקודות)
- ב. "ויקח האיש נזם זהב... ויאמר בת מי את" (פסוקים כ"ב-כ"ג).
 על פי רש"י, מהו הקושי בהתנהגות של האיש, ומה רש"י עונה על כך? (5 נקודות)
- ג. "ויבא האיש הביתה ויפתח הגמלים" (פסוק ל"ב).
 על פי רש"י, מהי הפעולה: "ויפתח הגמלים", ומדוע עשה זאת האיש רק לאחר שבא הביתה? (5 נקודות)

3. בראשית כ"ה, כ'-כ"ב

- א. "בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן" (פסוק כ').
 על פי רש"י, מהו הקושי בפסוק זה, ומהי תשובתו על קושי זה? (5 נקודות)
- ב. "ויפתח לו ה'" (פסוק כ"א).
 מה רש"י מדייק מן המילים האלה, ומהו ההסבר שלו לכך? (5 נקודות)
- ג. "ויתרצו הבנים בקרבה" (פסוק כ"ב).
 על פי רש"י, מדוע התרצו הבנים? כתבו שני הסברים. (6 נקודות)

4. **בראשית מ"ז, כ"ט-ל"א**

- א.** "ויקרבו ימי ישראל למות" (פסוק כ"ט).
 על פי רמב"ן, מתי קרה מאורע זה? הסבירו כיצד ידע יעקב שהוא קרוב למות. (6 נקודות)
- ב.** "אל נא תִּקְבְּרֵנִי במצרים" (פסוק כ"ט).
 על פי רש"י, מדוע יעקב לא רצה להיקבר במצרים? כתבו שתי סיבות. (5 נקודות)
- ג.** "וַיִּשְׁתַּחֲוֶה יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמֶּטָּה" (פסוק ל"א).
 הסבירו מה מבטאות המילים "על ראש המטה", על פי פירוש אחד שרש"י מביא. (5 נקודות)

5. **דברים ל"ד, ו'-י"ב**

- א.** "וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ" (פסוק ו').
 על פי רש"י, מי קבר את משה? כתבו שני פירושים שרש"י מביא. (5 נקודות)
- ב.** "ויבכו בני ישראל" (פסוק ח').
 על פי רש"י, מהו ההבדל בין הבכי על מות משה ובין הבכי על מות אהרן? הסבירו מהי הסיבה להבדל זה. (5 נקודות)
- ג.** "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול... לעיני כל ישראל" (פסוק י"ב).
 על פי רש"י, כתבו שני מעשים שעשה משה הרמוזים בפסוק זה, וציינו מאילו מילים בפסוק נרמז כל אחד מן המעשים שכתבתם. (6 נקודות)

פרק שני – עיון בנביאים ראשונים (36 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 6-11 (לכל שאלה – 9 נקודות; לכל סעיף – 3 נקודות).

שימו לב: יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

6. יהושע ד', א'–י"ט

- א.** "ויהי כאשר תמו כל הגוי לעבור... שָׁאוּ לָכֶם מִזֶּה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן..." (פסוקים א'–ג').
(1) הסבירו כיצד יכלו בני ישראל לשאת אבנים מתוך הירדן לאחר שכבר עברו אותו.
(2) מהי הכוונה במילים "מִמָּצֵב רִגְלֵי הַכְּהֻנִּים" (פסוק ג')?
ב. עיינו בפסוק י'.
 על מה דיבר יהושע עם העם?
ג. "והעם עלו מן הירדן... וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְגָּל" (פסוק י"ט).
 על פי רד"ק, הסבירו את הנס שמשמע מפסוק זה.

7. יהושע כ"ד, י"א–כ'

- א.** "ותבאו אל יריחו וַיִּלָּחֲמוּ בָכֶם בַּעֲלֵי יְרִיחוֹ הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי... והיבוסים" (פסוק י"א).
 מדוע נלחמו כל שבעת עמי כנען ביריחו?
ב. "לא תוכלו לַעֲבֹד אֶת ה' " (פסוק י"ט).
 הסבירו למה התכוון יהושע כשאמר לישראל שהם לא יוכלו לעבוד את ה'.
ג. "וַיָּשֶׁב וַיְהִרֶע לָכֶם וְכָלָה אֶתְכֶם אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִיטִיב לָכֶם" (פסוק כ').
 הסבירו מדוע הדגיש יהושע שישראל ייענשו "אחרי אשר היטיב לכם".

8. שופטים ה', ו'–י"ז

- א.** "חָדְלוּ אֶרְחוֹת וְהִלְכִי נְתִיבוֹת יִלְכוּ אֶרְחוֹת עַקְלָקְלוֹת. חָדְלוּ פְּרִזּוֹן בִּישְׂרָאֵל" (פסוקים ו'–ז').
 הסבירו את שני הקשיים שישראל התמודדו איתם בימי שמגר ויעל.
ב. עיינו בפסוק ח'.
 הסבירו את העונש של ישראל על שחטאו בעבודה זרה, ובמה זכו על שלא חטאו.
ג. עיינו בפסוקים ט"ו–ט"ז.
 הסבירו במה האשימה דבורה את שבט ראובן.

9. שמואל א, ט', י"ב-כ"ז

א. עיינו בפסוקים י"ב-י"ג.

(1) להיכן הפנו הנערות את שאול במילים "הִנֵּה לפניך?"

(2) הסבירו מדוע ציינו הנערות ש"לא יאכל העם עד בֹּאוֹ".

ב. עיינו בפסוקים י"ט-כ"א.

הסבירו על מה מן הדברים שאמר שמואל התפלא שאול בשאלתו: "הלוא בן ימיני אָנֹכִי... ולמה דִּבַּרְתָּ אֵלַי כדבר הזה" (פסוק כ"א).

ג. עיינו בפסוק כ"ז.

מה הייתה כוונת שמואל כשאמר בנוגע לנער: "ויעבר לפנינו"? הסבירו מדוע אמר זאת שמואל.

10. שמואל א, י"ח, י"ג-כ"ג

א. עיינו בפסוקים י"ג-י"ז.

על פי פסוקים אלה, כתבו שני דברים שעשה שאול כדי לגרום למותו של דוד.

ב. "הנה חפץ בך המלך וכל עבדיו אהבוך" (פסוק כ"ב).

הסבירו את המשמעות של כל אחת מן הטענות המסומנות בקו.

ג. עיינו בפסוק כ"ג.

מדוע חשב דוד שהוא אינו ראוי להיות חתן של שאול? הסבירו את שני הנימוקים של דוד.

11. שמואל ב, ה', ו'-י"ז

א. "ויאמר לדוד לאמר לא תבוא הנה כי אם הִסִּירְךָ הָעוֹרִים וְהַפְּסָחִים" (פסוק ו').

הסבירו מה נאמר לדוד.

ב. "וידע דוד כי הכינו ה' למלך על ישראל" (פסוק י"ב).

הסבירו כיצד ידע זאת דוד.

ג. עיינו בפסוק י"ז.

הסבירו מדוע עלו כל הפלישתים להילחם בדוד.

פרק שלישי – בקיאות בספרים יהושע, שופטים, שמואל א (16 נקודות)

ענו על שאלה 12.

12. לפניכם עשרה סעיפים (א-י), ובהם קטעי פסוקים.

בחרו בשמונה מן הסעיפים, העתיקו למחברתכם את האות המציינת כל סעיף שבחרתם, וכתבו ליד האות על מי נאמרו הדברים,

ובאיזה הקשר הם נאמרו (לכל סעיף – 2 נקודות).

א. "כל אשר יצא מדלתי ביתך החוצה דמו בראשו".

ב. "ולא יפְּרֹת מִכֶּם עֶבֶד וְחֹטֵבִי עֲצִים וּשְׂאֵבִי מִיָּם".

ג. "וַיִּמְיֹתֵם וַיִּתְּלֵם עַל חֲמוֹשָׁה עֲצִים".

ד. "אִישׁ אֶטֶר יָד יְמִינִי".

ה. "וּתְפַתַּח אֶת נְאוֹד הַחֶלֶב וּתִשְׁקֶהוּ".

ו. "רֹאשִׁי מִלֶּאךָ ה' פָּנִים אֶל פָּנִים".

ז. "לֶכֶה וְהִיָּתָה לָנוּ לְקָצִין".

ח. "וְלֹא יִהְיֶה זָקֵן בְּבֵיתְךָ כָּל הַיָּמִים".

ט. "וַיֵּטוּ אַחֲרֵי הַבָּצֵעַ וַיִּקְחוּ שָׁחַד וַיֵּטוּ מִשְׁפָּט".

י. "וְהָאִישׁ קָשָׁה וְרַע מִעֲלָלִים".

בהצלחה!